

Jaht Tõstamaa moodi

Reedel 5. märtsil toimus Tõstamaa Jahiseltsi koosolek, kus tehti kokkuvõtteid möödunud jahihooajast. Koosolekut juhatas Uno Annus, kes esines põhjaliku ettekandega möödunud jahihooaja suurulukite loenduse ja küttimise tulemustest, tuues välja kõigi kütitud suurulukitele väljaantud lubade jaotuse, tabatud ulukite soolise ja vanuselise struktuuri, samuti jahiseltsi rahaliste vahendite laekumise ja kulutamise andmed. Jahiseltsi esimees Villem Jaansoo pidi seekord olema tööülesannete tõttu sõidus.

Teatavasti algab jahihooaeg juunis ja lõpeb järgmise aasta veebruaris. Vahepeale mahub muidugi jõulurahu metsas ja aastavahetus. Märtsis ja aprillis kütitakse veel väikekiskjaid ja kobrast. Maikuu on täielik jahivaikus.

Enne kui asuda asja juurde, peaks lahti rääkima mõned mõisted jahinduses, sest isegi mõned tuntud ajakirjanikud on vahel hätta jäänud jahinduslike terminite käsitlemisel.

Jahipidamine (kütmine) on kitsam mõiste, mis tähendab ulukite jälitamist, püüdmist, tabamist või surmamist. Jahindus (jahimajandus) on laiem mõiste, mis sisaldab peale jahipidamise veel jahimaade korraldust, nende boniteerimist erinevatele ulukiliikidele elupaigaks sobivuse järgi, ulukite loendust, laske- ja piiride planeerimist suurulukitele ja biotehnikat. Biotehnika on tänapäeva jahinduses väga tähtsal kohal. Siia alla käib ulukite elutingimuste parandamine, lisa söötmine, ulukite asurkondade kujundamine soovitud arvulises, vanuselises ja soolises vahekorras, röövlukite arvukuse reguleerimine, ulukite haigestumise profülaktika, samuti jahinduslike rajatiste ehitamine. Jahinduslikud rajatised on kõik söim-söödahoidlad, söödasõimed, söödaautomaadid, jahikantslid ja kõrgistmed. Ka lasketiirud, laskepaigad, jahikoerte katsetusalad, söödapõllud on jahindusrajatised.

Jahimees on jahitunnistust omav

Täna lehes:

<i>Volikogu</i>	lk 3
<i>Keda ühiskond kasvatab</i>	lk 3
<i>Maade deklareerimisest</i>	lk 4
<i>Aktinäitus</i>	lk 4
<i>Lasteaia lood</i>	lk 5
<i>Kohalik kultuurikaja</i>	lk 5
<i>Tõhela laste vastlapäev</i>	lk 6
<i>Sünnipäevalugu</i>	lk 6
<i>Vana pilt jutustab</i>	lk 7
<i>Seliste küüditatud</i>	lk 8
<i>Sport, Tervis</i>	lk 9
<i>Seliste Hiidnaine</i>	
<i>Eerika Leenu - järg</i>	lk 9
<i>Kuulutused</i>	lk 11
<i>Õnnitlused ja kuulutused</i>	lk 12

füüsiline isik, kes hobi korras ja omast vabast ajast tegeleb jahindusega oma jahipiirkonnas. Jäger on elukutseline (palgaline) töötaja riigijahipiirkonnas, kelle tööülesanne on tegeleda jahindusega ja viimasel ajal eriti jahituristidega. Ajakirjanduses nimetatakse sageli kõiki jahimehi jäägriteks.

Milleks siis ikka üks jahimees on jahimees? Tavakodaniku ja kõrvaltvaataja silmis, eriti aga "roheliste" vaatevinklist on jahimehed ühed veriste kätega mõrvarid metsas, kes muudkui paugutavad ja tapavad loomi ja linde. Tegelikult see asi päris nii ei ole. Veidi verine on ehk põdrajahihooaeg, aga see on paratamatus. Põdrapopulatsiooni tuleb majandada. Viimasel ajal on kasutusel mõiste "ohjamine".

(järg lk 2)

(algus lk 1)

Põtrade asustustihedus mingis piirkonnas ei tohi tõusta üle lubatud maksimaalse taseme nagu see oli 1970-ndate aastate esimesel poolel ja 1980-ndate/ 90-ndate vahetusel. 1990-ndate teisel poolel oli arvukus madalseisus, praegu on aga jõudsasti tõusnud. Suure asustustiheduse juures hakkavad põdrad kahjustama metsa. Männikultuurid lihtsalt süüakse ära ja põdra kooritud kuusk on mõne aasta pärast määratud hukule. Siis tulevad metsaomanikud jahimeestele "kallale". Kus te olete ja miks lasete põtradel metsa ära süüa?

Asjal on veel teine külg. Jahimehe seljast tahetakse koorida mitu nahka ja üks siis olukorra päästmiseks peavad mõned põdrad loovutama oma naha. Jahimehed peavad oma jahipiirkonna kasutamise eest maksma jahirenti, ulukiküttimise õiguse tasu ja lubade maksumuse. Kõik lisasöödad, soolakivid ja muu vajalik tuleb omal osta, peale selle kulud transpordile, jahirajatistele. Need ei ole väikesed summad. Seepärast tuleb pooled kütitud põdrad ära müüa, et veidi kulusid tagasi saada. Ega jahimehel metsast saadud lihakilole tule odavam kui poest osta.

Nagu põdraga, nii on lood ka metsseaga. Metssigade arvukus on praegu tõusuteel. Viimasel ajal on kõigis jahipiirkondades kirjutamata seaduseks, et täiskasvanud emiseid ei lasta. Kütitakse põhiliselt kulte, kesikuid ja põrsaid. Eks see aitab ju ka arvukuse tõusule palju kaasa. Kui metssiga üldse ei kütitaks, siis tõuseks arvukus nii kiiresti, et põllukultuuride kahjustused teeks jälle põllumehed lausa "nutuseks". Siis hakkavad ka nemad jahimeeste poole rusikat vibutama.

Metskits on meie metsades üks neutraalne loom, kes praktiliselt mingit kahju ei tee, kui vast metsakultuurides hammustab mõnel kuusetaimel ladvapungad ära (mõnel pool on siiski kahjustused märgatavad). Tema pakub inimesele rohkem silmailu ja elamust. Ka metskitsede arvukus on praegu tõusmas. Võiks muidugi veel tõusta. Aga metskitsi tuleb ka mõõdukalt küttida. Kui arvukus tõuseb liiga kõrgele nagu 1970-ndate keskel ja neid ei kütita, siis hakkavad levima

parasiithaigused (helmintoos) ja raskematel talvedel võib kogu populatsiooni tabada krahh ning arvukus on ühe talvega maas ja mets laipu täis. Lähiminevikust on niisuguseid näiteid kaks. 1974. ja 1975. aastal oli metskitsede arvukus vist kõigi aegade kõige kõrgem. Külmad ja lumerohked talved 76/77 ja 78/79 tõmbasid aga vähemalt pooled kitsed maha. Sama lugu kordus veel. 1992. ja 1993. aastal saavutas arvukus ka küllalt kõrge taseme, et seejärel jälle langeda. Tiit Randveeru uurimuste põhjal võiks meil metskitsi olla neile kõige paremates elupaikades (I boniteet) 60-80 isendit 1000 ha kohta.

Väga palju kurja meie looduses teevad väikekiskjad (rebane, kährik, mink ja metsnugis). Nende suure arvukuse korral ei saa paljuneda maas pesitsevad linnud

nagu kanalised ja hanelised (ka pardid on hanelised). Rebane on ka metskitsetallede ja jäneste kõige suurem vaenlane. Väikekiskjaid tuleks lihtsalt armutult küttida ja arvukus hoida nii madal kui võimalik. On aga üks "aga". Karusnahad pole praegu hinnas ja puudub nõudlus. Siin on nüüd küll ka loodus ise vahele astunud. Kui võrrelda rebaste ja kährikute arvukust eelmisel ja sel aastal, siis on vahe vähenemise suunas mitmekordne. Põhjused on marutaud ja kärntõbi, mis hakkasid lokkama just seepärast, et arvukus tõusis liiga kõrgele. Mida kõrgem on arvukus, seda tihedamad on loomadevahelised kontaktid ja nii need taudid levivad.

Vaat kõige eeltoodu pärast on jahimehed siiski vajalikud.

Pärnumaal on praegu 33 jahindus-organisatsiooni: 31 rendijahipiirkonda ja 2 riigijahipiirkonda (Kilingi-Nõmme ja Varbla). 9 rendijahipiirkonda on iseseisvad ja 22 moodustavad Pärnumaa Jahimeeste Liidu. Tõstamaa Jahiselts kuulub Pärnumaa Jahimeeste Liitu. Jahimaid on Tõstamaa Jahiseltsil 12660 ha, jahimehi on 37. Seega tuleb ühe jahimehe kohta 342 ha jahimaa. Valla elanikest on jahimehi 1,5 %. Võrdluseks olgu öeldud, et kogu Eesti rahvastikust on jahimehi 1,0 %. Soomes on see 5,8 %, Rootsis 4,8 % ja Norras 3,9 %. Veidi kasvuruumi meil veel jätkub.

Umbes kümme aastat tagasi loobus korraka hulk jahimehi oma harrastusest. Põhjuseks oli ühelt poolt liiga kõrge liikmemaks ja teiselt üheksakümnendate keskpaiga ulukite arvukuse madalseis. Jahimeeste arv kuivas kokku ja keskmine jahimehe vanus oli küllaltki kõrge. Nüüd on palju noori mehi juurde tulnud ja kuulda on, et on veel noori huvilisi. Paistab, et jaht muutub popiks.

1.märtsist 2003 jõustus uus jahiseadus ja kehtestati uued jahieeskirjad. Need on palju rangemad kui eelmised. Meil on kombeks, et liiga palju võetakse eeskujuks Saksamaad. Jahiseadus ja jahieeskirjad on küll liiga ranged, kuid üldiselt Tõstamaa jahimees on distsiplineeritud. Kuulatakse jahijuhataja sõna ja eeskirjade rikkumisi ei ole olnud. Tõusnud on jahikultuur. Meeste jahivarustus muutub järjest paremaks.

Veidi möödunud jahihooajast:

Põder. Põdrajaht on see, mis jahiseltsi "vee peal hoiab". Loendati 35. Väljastati põdralubasid 19 ja kütiti ka kõik 19. Kütitud põtradest oli täiskasvanud pulle (rohkem, kui kaheharulised sarved) 3 (15%), noori pulle 6 (32%), lehma 3 (15%) ja vasikaid 7 (38%). Siit paistab, et üle poole põtradest lasti maha. Tegelikult metsas liikudes on näha, et ega arvukus langenud ei ole. Põhjused on veidi tagasihoidlik loendus, põtrade väga hea toidubaas ja suured reservaadid, kus jahti ei peeta (Võlla raba, Ennulaane). Põder on võrdlemisi liikuv loom ja võib rännata.

Metssiga. Metssiga kütitakse põhiliselt pannile panekuks. Loendati 55. Väljastati lubasid 30 ja kütiti 29. Lastud sigadest olid täiskasvanud 12 (41%) ja põrsad 17 (59%). Metssigade majandamine nõuab kõige rohkem kulusid, sest nemad vajavad talvel pidevat lisasöötmist. Metssigade arvukus Tõstamaa jahiseltsi maadel praeguse seisuga julgen küll välja pakkuda ca 80, sest 50 neist olen oma silmaga näinud.

Metskits. Loendati 85. Väljastati lubasid 26 ja kütiti ka 26. Kütitud loomadest olid sokud 9 (34 %), kitsed 10 (38 %) ja talled 7 (28 %). Siinkohal võib küll nii mõnigi jahimeestele ette heita, et miks lasti kitsi ja talleid.

(järg lk 3)

(algus lk 2)

Selline on nõue, et küttida tuleb proportsionaalselt kõigist soo- ja vanusegruppidest. Kitse ja talle jaht algab alles septembris, kui talled on juba suured. Kui vaadata Eesti metskitseasurkonna keskmist jaotust, siis sokud moodustavad 21%, kitsed 44% ja talled 35%. Vastavalt sellele väljastatakse ka load. Metskitsede arvu Tõstamaa Jahiseltsi maadel ma küll välja pakkuda ei julge. Võib vaid öelda, et neid on piisavalt, aga võiks olla rohkem. Metskits on väga paikne loom. Tema rännata ei taha.

Väikeulukijahi kohta praegu andmed puuduvad, sest pole veel kokkuvõtteid tehtud.

Neid kütitakse vähe, sest sügisel enamus aega kulub põdrajahile. Pardijahi avapäev on siiski see, mis jahimehed kokku meelitab.

Igal suvel tavaliselt juuli viimasel nädalavahetusel toimub Pärnumaa Jahimeeste Liidu jahimeeste kokkutulek. See on igal aastal erineva jahiseltsi korraldada. Möödunud suvel pidi selle korraldama Tõstamaa. Kokkutulek toimus Kastnas Meelukas. Meeskonnatöö sujus

tõrgeteta ja kokkutulek õnnestus igati. Loodan, et kõigil jahimeestel, nende kaasadel ja teistel osavõtjatel jäid sellest head mälestused.

Viimastel aastatel on muutumas traditsiooniks tähistada jahihooaja lõppu jahimeeste peoga, kus süüakse ära eriliste kulinaarsete võtetega tehtud metsseapõrsas. Nii ka tänava.

Jahikaaslastele kivi kotti soovides
Raimo Soomre

Tõstamaa Vallavolikogu korraline istung

Istung toimus 05.03.2004. a. vallamajas. Päevakorras oli:

1. Detailplaneeringu algatamise tühistamine

Otsustati tühistada vallavolikogu otsus 26.10.2001. a. nr. 27 "Detailplaneeringu algatamine tuulegeneraatorite paigaldamiseks Putti-Hindriku maaüksusele Seliste külas", kuna taotleja ei ole käesoleva ajani teinud mingeid detailplaneeringuga seotud toiminguid.

2. Detailplaneeringute algatamine

Otsustati algatada Peerni külas Laksu maaüksuse ja Värati külas OÜ Beta-Est Holding poolt 1000 kW elektrituuliku püstitamise detailplaneering.

3. Natuuraalade kaitsealla võtmisest

Natuuraaladega seonduvat tutvustas valla maanõunik Helle Vahemäe.

4. Vallateede registri kinnitamine

Otsustati kinnitada vallateede register.

5. Vabade põllumaade

kasutusvaldusesse andmine ja

kokkulepete sõlmimise tähtaja määramine

Otsustati kinnitada vaba põllumaa kasutusvaldusesse saajate nimekiri ja määrata vabade maade osas kokkulepete sõlmimise tähtjaks 06.04.04.

6. Valla 2004 a. eelarve teine lugemine

Otsustati võtta vastu valla 2004. aasta eelarve kogusummas **15 243 980**.

Vallasekretär

Keda k... küll see ühiskond kasvatab?

Teen televiisori lahti umbes 2-3 korda nädalas, et vaadata mõnd head saadet või filmi. Ei pääse ka mina reklaamidest filmide vaheajal.

Viimane kord ajasid need mu raevu.

Reklaam – suured täis õginud inimesed istuvad laua taga ja pistavad rasvast ja saiu, taga tekst, võtame enne tabletti Mezum ja sööme, mida tahame. Järgmine reklaam – kas sind vaevab ülihappesus, võtame tabletti Rennie ja kõik on korras, söön, mida tahan. Edasi reklaam, kas sind vaevab enne kino peavalu, võtame tabletti... Siis tuleb mulle külla ammune tuttav. Hommikul võtab ta tabletti. Mida sa võtad, küsin murelikult. Võtan Prozacit, mul on depressioon.

Mäletan farmaatsia loengut, kus lugupeetud prof. Allikmets ütles, et kõik peaksidki antidepressante sööma, siis oleks tuju parem ja tööjõudlus

suurem. Nii õpetati meid arstiteaduskonnas! Ja kui teisiti arvasid, et äkki nagu peaks elustiili muutma, kukkusid eksamil läbi, sest su mõttelaad ei olnud õige.

Ja ma näen, et mitte midagi pole muutunud. Kas olete näinud suusavõistluste aegu televiisorist rõõmsat hüüet: "Kõik metsa suusatama!" Oh ei, selle asemel vedeleb tugitoolis koleda õllekohuga mees, kes reklaamib Saku originaali.

Ilmselt on paljudel hirmus vaadata õnnelikke, sportlikke ja erksaid inimesi, miks muidu nii vedel ja lodev elustiil moes on.

Kõige selle reklaamijama peale helistab mulle ema ja küsib, kas oled näinud televiisorist või lugenud, et see... ja sellel see... Ma ei taha teada röögin telefoni!!! Mida see mulle annab, kas tõesti laiendab silmaringi?

Tõeliselt tervisliku elu propageerimiseks ju keegi raha ei raiska, sest see pole kasulik, kui inimesed õnnelikud on. Miks siis? Sest keegi ei ostaks ravimeid, ei käiks arsti juures, ei jooks nii ohjeldamatult alkoholi jne.

Kas keegi on meile kunagi üldse õpetanud, kuidas elada õnnelikult, kuidas leida sobivat partnerit, kuidas hoida ümbritsevat. Ma küll ei mäleta, kui siis vaid põgusalt.

Jääb üle vaid ise katsetada, teada, mida me tahame ja tahtes olla õnnelik, mitte kaasa minna, sõna otseses mõttes ühiskonna poolt välja pakutud "robot inimesega".

Kas te olete märganud, et sarapuu juba õitseb? See on nii ilus ja lihtne. Minge metsa!

Ilusat kevadet soovides
Leesoja nõid

Maade deklareerimiseks ei pea järjekorras seisma

Maade deklareerimiseks ei pea järjekorras seisma, vaid iga inimene saab ennast ka ise aidata. Selleks on vaja saata maa katastritunnus(ed) PRIA-sse aadressil maa@pria.ee. PRIA-st saadetakse talle ühe-kahe tööpäeva jooksul e-postiga vastavate põllumassiivide numbrid. Nende järgi saab internetist igaüks ise või lasta kellelgi teisel välja trükkida põllumassiivide kaardid üks põllumassiiv korraga.

Põllumajandusmaa deklareerimise juhend:

Deklareerija saab PRIA piirkondlikust büroost või internetist aadressil http://web.pria.ee/registrid/poldude_register/:

- väljatrüki põllumassiivide kaardist (ortofoto väljatrüki);
- vormikohased blanketid (s.o. avaldus andmete kandmiseks põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse ja maa kasutus 2002. ja 2003. aastal).

Avaldus andmete kandmiseks põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse on vaja täita vaid nendel taotlejalatel, kes 2003. ja 2004. aastal ei ole PRIA-le seda avaldust esitanud. Avaldusel tuleb täita ainult kas A või B osa. Isikud, kes on kantud äriregistrisse, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse või riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikusse registrisse täidavad avaldusel A osa. Ettevõtjaks registreerimata füüsilised isikud ja füüsilisest isikust ettevõtjad, kes on kantud ainult maksukohustuslaste registrisse täidavad B osa.

1. Deklareerija joonistab erineva kasutusviisiga maa-alade piirid

ortofoto väljatrükile soovitatavalt värviliselt: põllumaa, viljapuuaiad ja aroonia – **roheline**; püsirohumaad – **punane**; põllumajanduslikust tootmisest ajutiselt kõrvale jäänud maa – **sinine**. Joonistatud piirid võivad ulatuda väljapoole põllumassiivi piire ainult juhul, kui deklareerija on absoluutselt kindel, et piir on väljatrükitud kaardil valesti. Sellisel juhul tuleb PRIA-le esitada lisaks ka avaldus registris põllumassiivi piiri muutmiseks. Vastava vormi saab PRIA piirkondlikust büroost.

2. Deklareerija märgib joonistatud maa-alade piiridesse või maa-ala kõrvale:

a) maakasutustüübi tähise. Märkus: Tähis saab olla ainult kas **1** – põllumaa, **2** – püsirohumaad, **3** – põllumajanduslikust tootmisest ajutiselt kõrvale jäänud maa või **4** – viljapuuaiad ja aroonia.

b) järjekorranumbri (omal vabal valikul alates 1-st) ja tõmbab numbrile ringi ümber, et see erineks maakasutustüübi tähisest. Hiljem märgib ta maa-ala sama järjekorranumbri all tabelisse.

c) maa-ala pindala. Märkus: Tuleb jälgida, et ühel põllumassiivil paiknevate maatükkide pindalade summa ei oleks suurem kui põllumassiivi pindala. Kui kontuur on väga väike ja ka kõrvale ei ole ruumi, võib pindala kaardile märkimata jätta.

3. Tabelisse maa kasutus 2002. ja 2003. aastal paneb deklareerija kirja kõik väljatrüki märgitud maa-alad:

a) kaardile kirjutatud maa-ala järjekorranumbri (1, 2, 3, 4, 5, jne.)

b) põllumassiivi numbri, millel see maa-ala asub (nn. 11-kohaline number)

c) maa-ala kasutustüübi tähise (1, 2, 3 või 4)

d) maa-ala pindala (0,1 ha täpsusega).

e) juhul, kui 2003. aastal oli põllumajandusmaa kasutamata, lisab ta aastaarvu, millal kasutati seda maad viimati põllumaana või püsirohumaana.

Maade deklareerimine annab õiguse taotleda toetusi deklareeritud maa-alale, kuid toetuste taotlemine ei ole kohustuslik.

Esialgsel kinnitamata andmetel

maakasutustüübi tähise nr 3 all deklareeritud maale saab taotleda alates 2005. aastast ainult metsastamise toetust. Maakasutustüübi tähist hiljem üldjuhul muuta enam ei saa, v.a. nr 1 saab muuta nr 2-ks või 3-ks ja nr 2 saab muuta nr 3-ks. Artikli koostamiseks on kasutatud PRIA juhendeid.

Põllumajanduskultuuride maakasutuse tähiste täpsema kirjelduse tabelid saab küsida PRIA piirkondlikust büroost või internetist http://web.pria.ee/registrid/poldude_register/.

Maade deklareerimisel aitavad Pärnumaal inimesi Pärnu Talupidajate Liit ja Pärnumaa maaparandusbüroo (Keresse 4) ning PRIA ruumides Haapsalu mnt 86 abistab inimesi keskkonnatoetuste konsulent Laine Kallaste igal tööpäeval kell 8.30-13.00.

Targo Pikkmeets
põllumajanduskonsulent
19.02.2004

Aktinäitus.

Tõstamaa rahvamajas on avatud minu esimene isikunäitus "Ürgne vajadus", mis koosneb viimase poole aasta jooksul valminud sõejoonistustest-visanditest.

Aktijoonistus on üks enim pakkuvamaid teemasid minu jaoks. Selles on meelelisust, pehmust, varjundi-ja nüansirikkust. Akt inspireerib mind kõige enam oma

loomulikkuse ja vormi ning valguse-varju iluga. Alasti on iga inimene kaunis. Keha on kui skulptuur. Käed-jalad loovad oma rütmi, valgus ja vari annavad meeoleolu. Naudin joonistades keha nüansside jälgimist, tunnetades paberil näilisi reljeefe. Vahel on huvitav muuta keha paberil kahemõõtmeliseks, pea abstraktseks kompositsiooniks. Igal juhul on alasti keha kaunis. Süsi on tundlik materjal, kiire ja vahetu, samas jõuline. Sobib

hästi keha pehmuse edasiandmiseks ning võimaldab mängida tunnete, õhustikuga.

Alastiolekut kiputakse häbenema. Kunstniku seisukohast ei näe ma selleks põhjust. Kui riietusega saab muuta hoiakut, siis alasti on inimene hästi loomulik, hästi tema ise. Riietus võib mitte seljas istuda, aga alasti on iga inimene kaunis.

(järg lk 5)

(algus lk 4)

Idamaade õpetustes öeldakse, et kehaosad, mida kõige rohkem riietega kaetakse, neis on seetõttu vähem chi-ehk eluenergiat. Need kehaosad aga, mis vahetult ilmaruumiga kokku puutuvad, neis on ürgset eluenergiat rohkem.

Aktimodelle ei ole lihtne leida, just seetõttu, et häbenetakse ennast ja poseerimist. Veel haruldasem aga on leida hästi sobivat paari, kelle vahel poleks pingeid vaid on eriline ja tugev side. Mul on hea meel, et mul on

olnud see võimalus neid joonistada. Ei ole oluline nende nimi või isik, vaid nende olemus. Seda olengi püüdnud jäädvustada. Mitmete arvates intrigeerivad poosid on just sellest tingitud, kuna nende elus on seksuaalsus ääretult oluline. See ei saanud piltide pealt välja jääda. Seksuaalsust käsitletakse ühiskonnas liialt pealiskaudselt ja ühekülgselt. Kõigil on erinev arvamus, kuid mis puudu jääb on suhtumine sellesse kui loomulikku vajadusse. Ei osata näha seksuaalsuse ilu.

Soovin, et see näitus aitaks kaasa mõtlemaks rohkem selle üle, kui paljud meist tegelikult elavad õnnelikes suhetes? Liialt palju on tülisid ja ebakõlasid. Vähe on rõõmu ja rahulolu, kuid tuleks selle poole püüelda, et seda rohkem oleks.

Aitäh kõigile näitusekülastajatele ja näitusele kaasa aidanutele.

Aile Adams

Lasteaia lood.

12. märtsil toimus lasteaias teist korda lauluvõistlus. Kõigile, kes ise laulda soovisid, õpetas laulud selgeks tädi Tiiu. Osales 19 laululast: Maria ja Sten nooremast rühmast, Teele, Silva, Marge, Tanel, Reeno, Rasmus - Oliver ja Andrus keskmisest ning Alice, Gerda, Kaile, Anelle, Laura, Jaanika, Agnes, Loret, Siiri ja Heiko vanemast rühmast. Laululapsi hindas 6- liikmeline žürii: õpetaja Maimu Juhkam, lapsevanemad Kaidi Lumera, Merli Mirk, Heidi Sepp ja Tõstamaa Keskkooli õpilased Eda Vallimäe ning Merilin Mitt. Kuna lapsed olid jagatud

kahte vanuserühma, valis žürii mõlemast välja tublima esineja. Nendeks osutusid õed Marge ja Gerda Maruse. Hindamisel peeti oluliseks lisaks laulmisoskusele ka esinemisjulgest, enesekindlust, rõõmsameelsust. Ka kõik teised laululapsed pälvisid kiidusõnu, sest meie üritusel ei olnud tähtis võit vaid osavõtt. Paljudele oli see ju esimene üksinda esinemine publiku ees.

Kõik lapsed said autasuks tänukaardi ja šokolaadi, võitjad raamatu. Igaüks võis endale ise valida meeldiva pehme mänguasja. Suur tänu nende

eest tädi Reedale. Loodame, et Marget ja Gerdat saadab edu ka 19. märtsil Tõstamaa Valla laste lauluvõistlusel. Tõstamaa Lasteaed ühines keskkonnaprojektiga "Lendkala Lope". Selle raames õpivad lapsed keskkonnast hoolima ja saavad teada, milline käitumine on keskkonnasõbralik ja milline keskkonnavaenulik. Toredat kevade algust kõigile suurtele ja väikestele.

Aita Lind

Tõstamaa Lasteaia juhataja

Kohalik kultuurikaja

Tõstamaal on viimasel ajal olnud mitu huvitavat kultuuriüritust, mida tahaks siinkohal ära märkida ja organiseerijaid tänada.

5.märtsil oli külas Kinobuss hiina filmiga "Kangelane". Kuigi film on pärjatud mitmete rahvusvaheliste auhindadega ehmatas Eestimaa tavavaatajat minu isikus võõras keel, kultuur, tohutu hulk "vehklevaid mõõku" ja lisaks veel teatud ulmelisus (mõõgakangelaste hõljumine õhus). Aga filmi edenedes suurenes võime võõraste kultuuriruumi sisseelamiseks ja filmi lõppedes tundus filmilinal juhtunu üsna arusaadav. Lõpp oli täiesti vapustav, kus nimetu sõdur tapeti kui julm vaenlane ja maeti kui kangelane. On

tõesti tõsi, et võõra kultuuri mõistmiseks on sellest vaja rohkem teada.

9. märtsil kogunes rahvamajja seltskond kohalikke käsitööhuvilisi naisi, et kohtuda Soome proua Silja Colliniga. Pr. Collin juhib "Marta" rühma väikesel Kemiö saarel. "Marta" on ülemaailmne naiste organisatsioon, mis on üle 200 aasta vana. "Marta" liikmed tegelevad kõige naiselikuga – algselt oli see talunaiste ühendus. Pr.Collin tutvustas oma rühma tegemisi ja ärgitas meidki liikumisega ühinema. Otsustamine sai seekord edasi lükatud – võib olla seniks kui terve Kemiö saare rühm meile külla tuleb.

11.märtsil avati rahvamajas Aile Adamsi aktijoonistuste näitus "Ürgne vajadus". Ei tulegi praegu meelde ühtegi näitust, kus näituse teema vastab nii täpselt ekspositsiooni sisule. On ju üldtuntud tõsiasi, et kogu eluslooduse (sealhulgas ka inimese) eksistentsi tagavad seksuaalsuhted kahe sugupoole vahel. Just selline kontseptsioon tulekski kaasa võtta näitust vaatama minnes. Aile on lõpetanud Tartu Kõrgema Kunstikooli ja on pärit meile kõigile tuntud Adamsite perest Tõhelas.

Näitus väärib vaatamist, tule Sina ka!

Efeline

TÕHELA LASTE VASTLAPÄEV

Tänavutalvine Tõhela Külaseltsi lastepäev toimus 22. veebruaril. Nihutasime ürituse sobiva talveilma ootuses jõulude asemel vastlapäevale ja tegime õigesti, sest lumesajud tulidki alles jaanuaris.

Idee oli ikka sama: tutvustada lastele muistseid kombeid ja traditsioonilist maaelu, mis seotud talu ja loomadega. Tõhelas õnneks pole puudust ei taludest, loomadest ega ka mitte õpihimulistest lastest. Nõnda koguneski keskhommikuks rahvamajja 33 asjaosalist, alates 3-4-aastastest kuni keskkooli ealisteneni ja emad ning julgemad isadki, lisaks Tohuri Juku, kes jäi reega tee äärde ootama oma etteastet.

Kuna varasemad lasteüritused olid meile väga meeldinud, otsustasime nüüd oma perega korraldajatele abiks olla ja koostasime nn. lambavillase programmi. Kaminasaalis pika kilega kaetud laua äärde panime rahvamaja perenaise Lainega valmis pesukausid vee ja seebiga, teisele lauale aga valge villa-vati kera ja musta kraasitud villa. Iga laps valis koheva peotäie musta või valget materjali ja alustasime viltimise esimese käecharjutusega – palli tegemisega. Herki näitas, kuidas palli käte vahel veeretada, seebitada ja vanutada. Igaühe kannatlikkusele ja osavusele vastavalt valmisid lumepallid, moorapead, kartulid ja linnunud. Üks issi ei pannud õpetust nii hoolega tähele kui lapsed ja tema pall vajus loperguseks ja auguliseks. Aga ta sai võimaluse uuesti proovida.

Pallid pandi kaminasimsile kuivama ja nüüd vormisid lapsed villast kandilise lapi, millest viltimise järel võis teha nukuteki, liniku või pajalapi. Suuremad proovisid viltida vormi peal mütsi või kaussi. Eesmärk polnudki midagi praktilist valmis teha, vaid saada kontakti villasega, tunda missugune mõnus materjal see on, kuidas lambavillasega toimetamine stressi maandab, kui loominguline ja huvitav töö on viltimine. Peale selle sai kogu koolinädala pastaka ja vildika kriimud kätelt vee ja seebi sees sulistades maha, nii mõnigi ema arvas, et selline põhjalik puhastus ja samas tore tegevus tasuks igal pühapäeval ette võtta.

Viltimisega oli märkamatu mõõdunud peaaegu kaks tundi, nüüd asuti kaheksa kaupa saanisõidule. Nagu eelmistelgi aastatel hoolitses Andres oma hobusega selle eest, et sõit oleks pikk ja põnev, et vahel ka regi külili lähaks ja nalja saaks. Ta sõidutas seltskonna järgemööda lambalaudani.

Lambaid võis silitada ja talleid sülle võtta ning nendega koos end fotole jäädvustada. Kuigi maalaps teab, et liha ja vill ei tule mitte vabrikust ega poest, tegelikult kasvatab seda ikka loom, pole paha seda looma oma silmaga üle vaadata ja veenduda, et tal tõesti liha ja vill seljas on. Kuigi algul kostus mõni arglik: „Ega nad äkki ei hammusta?“, oli varsti võõrastus nii laste kui lammaste poolt kadunud ja nii mõnigi oleks tahtnud talle kassi või koera asemele lemmikloomaks koju viia. Oli paar tõsist plaani

pidamist, et kui mitte ema ja isa, siis vähemalt vanaema ja vanaisa annab pehmeks rääkida, mina lubasin omalt poolt igal juhul nii nõu kui jõuga abiks olla.

Sel ajal kui osa rahvast laudas ja reesõidul oli, tegid teised rahvamajas nõõbist ja niidist vurri. Kuigi klassikaline vastlapäeva vurr tehti ikka kondist, polnud meil täna plaanis seajalgu keeta ja vurritamise põhimõtte sai nõõbigagi selgeks.

Suuremad poisid ja isad-emad jõudsid vahepeal saalis võrkpalligi mängida, nii et nahk märg nagu Jukulgi, kes kogu lasteväe oli laudast tagasi sõidutanud ja veel lisaringigi teinud. Nüüd sai ta saaniteki all kuivada ja leiba süüa. Lastele aga olid Inga ja teised emad katnud teelaua. Nagu öeldud, polnud seajalgu ja hernesuppi, vaid hoopis omaküpsetatud vastlakuklid!

Peale kehakinnitamist oli viimase lambavillase programmi punktina kavas lõngast paela punumine. Puistasin korvist värviliste lõngade kimbud lauale ja kui igaüks valis omale meelepärase, näitasin ette lihtsa punumisvõtte, mis ma Manilaiu memmedelt olin õppinud. Selle sai iga poisski kohe selgeks. Paelad punutud, leiti neile nutikaid kasutamisevõimalusi, küll juuksepaelaks, käevõruks, saapapaelaks või järjehoidjaks.

Nõnda oligi see vastlapäev läbi saanud ja lapsed silkasid koju, värviline pael ja vildipall peos.

Anneli Ärmpalu-Idvand

SÜNNIPÄEVALUGU, NATUKE TEISITI KUI TAVALISELT

Meil on üks sõber, kellega koos sai arstiteaduskonnas õpitud, ja mitte ainult, ka koos mööda metsi ja soid matkatud, ühiseid toite ja hetki nauditud.

Sel sügisel ta otsustas oma mineviku kustutada, seejuures mitte kellegagi enam suheldes, arvates, et nii vajub kõik, mis olnud unustuse hõlma ega paina teda enam ka tema enese isiklikud vead. Ta tegeleb psüühika ja hingeotsingutega, ta teab, mida tähendab õige sõjamehelik mineviku

kustutamine-loobumine ka kõigest sellest, mis hetkel on oluline ja kallis. See pole aga antud kontekstis tähtis, oluline on see, et tal on sünnipäev, kuhu tal oli raske tulla, kuid samas veel raskem ära jätta. Ja meie kirjutame talle sünnipäevaks sellise loo...

Just seesama inglisekeelne sõna sobib iseloomustama elu sellisena, nagu ta võiks, ja ehk ongi – happiness is...

Paljut võib kätkeda endas sõna, kas ainult olemust või ehk ka midagi

imelikku ja inimlikku. Vahel ei oskagi ehk tabada, et see on happiness. Täna oli selleks tegu, homme tunne.

Vaadates loojuvat päikest Kastna rannas, augusti soe vine õhus hõljumas, vaikselt põlev kuum kadakane lõke, polegi vaja sel hetkel midagi muud. See kõik on üks suur fluidum, ehk ka unistus, tühjus, kus polegi vaja mõelda, olla ja tunda.

(järg lk 7)

(algus lk 6)

Lumised Tartu Toomemäe nõlvad, kus jälle sai üles rühitud, et minna lõikama mõnda keha, inimkeha, ma mõtlen. Selles pole ju midagi imelikku, tulla topograafilise anatoomia tundi ja võtta kätte skalpell, õmmelda sitket nahka või tuhnida liigestes, leidmaks õiget punktsioonikohta. Sel hetkel ehk ei pane tähele, mida täpselt teed, lihtsalt teed, olles oma mõtetes. Kui palju just neil hetkedel sai mõeldud surmast, ei mäleta. Tavaline nagu sündki on see arstiteaduskonnas käinule. Siis aga õhtul hilja väsinuna Tammelinna tänavaid mööda käies tajud äkki, et ka neil seal laudadel on olnud oma elu, oma happiness ja samal hetkel ka unustad selle mõtte, sest uus tuleb jälle mõttesse.

Midagi erilist on sooserval nälginuna joodavas kohvis, selle lõhn on üle kogu ilma ja lummab sisemust, viies erilisse nostalgiasse ja see aprillikuu päike, kärbsed, kellegi hüüd ja vaikus

eneses. Ühtäkki märkad, et oled istunud kogemata märjal mättal, kuid liigutada eriti kiiresti ka ei viitsi, lihtsalt oled sellel märjal mättal, veel kord lummatuna soost ja kohvist.

Bussiaknast välja vaadates mõlguvad mõtted kodu ja oma kodu vahet. Kuhu ma siis õieti peaksingi kuuluma, kus ma olen. Praegu siin bussis olles on see mu koduks, peatuses suitsetades mõni kentsaka nimega paik, võõras ja ühtlasi hetkel ka omane. Jalutatud küll kodu poole, kes mind ootab – ema, asjad, vahel pole kodus kedagi, kui vaid siis iseloomulik lõhn, mis püsib pikalt koduasjadel ka kaugel. Ahmid seda õhku ja järsku tunned, midagi on nii tuttavlikku ja kindlat, lihtsalt selles lõhnas.

Kes kunagi on näinud pealt sündi, ei unusta seda imet kunagi. Ühel hetkel on keegi sinu juures, keegi siia maailma, aga millisesse, kas leiab ka tema happinessi? Või küsib sinu käest kord, kus on see happiness is...

Nad saavad aru kui tuleb minna, me ei taha seda uskuda, aga nemad teavad. Midagi ehk jäi ka tegemata, aga miski neid juba ootab. Me oleme leinas, kuid hoolimata sellest ei tule nad tagasi, nii nagu sõnad, mis on üle meie huulte libisenud.

Maa räägib meiega, ta kuulab, surud puusad vastu rohtu ja ta ütleb sulle, et sind pole enam vaja ja see on nii. Taevas ülevalt irvitab su ebaõnne üle, ja karju palju tahad, teda on liialt palju, et ta tuju rikkuda. Ja tema ka teab, et happiness is...

Miskipärast on kõik kiskunud karikakralt kroonlehti ja alati uuesti kui vastused on mittesobivad. Idamaal arvatakse, et jättes mure rääkimata, see suureneb, jättes õnne jagamata ka see suureneb. Ja tegelikult ei tea keegi, peale meie eneste, et happiness is...

HAPPINESS IS – ÖNNELIKKUS
ON...

Vana pilt jutustab

Tõhelas Leelaste külas Uuehansu talus peeti 1934. aastal vorstitegemise kursused (kestsid 3-4 päeva). 70 aastat tagasi tehtud pilt on säilinud imehästi. Pilti vaatab üks kursuse läbiteinud Alu küla põlistalu Põlde peretütar Ada (sünd. 1915) – ta on rahvalaulik Liisu Oriku viies laps. Elab Pärnus, on täie tervise juures, ülihea mälu ja ülihea jutustaja. Alu küla imeline loodus Võlla raba ja kivine Alu mägi on kasvatanud ka imelised inimesed. Üle kolmekümne kursusest osavõtja nime pani Ada paika prillideta (kahtles vaid paari nime juures)!

Ja Ada jutustas: loomaliha aeti kaks korda suurest hakklihamasinast läbi, seda väntasid kaks naist korraga. Ka sibulahunnik aeti läbi masina. Suure mõlaga segati, hakkliha aeti soolikatesse, seoti nõoriga kinni rõngasteks ja keedeti. Puulati peale aetud vorstirõngad pandi rehetuppa lae alla rippuma. Siis köeti suurt reheahju, siibrid jäeti kinni, suits jäi rehetuppa ja suitsutamine kestis nelja tunni ringis. Kui vorstisuitsutamine läbi sai ja ukseid lahti tehti, oli kogu küla paksu sinist suitsu täis. Iga

kursuslane sai tasuta pool vorstirõngast endale.

Kursustelt saadud tarkuse järgi tehti Põldel üks suur vorstilaar (ühest lehmast). Ada õemees Juhan Kuld tegi täpselt sama-

suguse “vorstipasuna” nagu kursustel oli. Suitsutamine käis Põldel reheahju taguses saunas, peldad eest ära ja suits läks sauna. Suitsutatud vorstid seisid puu peal kiviainas. Vorstid olid väga head. Neid jagati prooviks külarahvalegi. Vorstitegemise kursused Tõhelas Leelaste külas Uuehansu talus 1934. aastal.

Istuvad ees maas, vasakult: Liisu Itter, Liisi Alliksoo, Marta Kasela, Siina Rand, Hermiine Rand.

Teine rida: Miina Madise, Anna Mihkels, Maria Karjel, Hilda Mihkels, kursuse juhendaja, Siina Karjel, Maria

Tõhela naiste vortitegemise kursus 1934.

Lõõbas, Maria Annus Martiniga, Maria Reinson.

Püstiseisjad: Miina Vilgats, Miina Karjel, Alma Adams, Jekatarina Kiirats, Marta Raavik, Hilda Madise, Elli Orik (Nuki), Ada Orik (Põlde), Liisi Tamm, Lilli Tõnissoo, Ida Kuura, Mati Kõösel, Mäesauna Valli, Ida Sander, Ida Karjel, Veera Kõösel, Milde Laurits, kontrollassistent Larissa Sepp, Larissa Mathisen, Maria Mardi, Hilda Kõösel, Leena Kirikal, Hilda Laurits, Martin Madisson, Drosiida Kunder, Marta Kuura.

Vaike Hang

Ei loeks ma ühtki valu enam valuks, kui süda sinu kaotamist mul taluks.

Juhan Liiv

14. juunil 1941.a. küüditatud Seliste valla inimesed

1. Joann Juhani p Suluste Peraküla Villemi talust
2. Liidia Jaani t Suluste Peraküla Villemi talust
3. Peeter Mihkli p Nõmm Seliste kooli juhataja
4. Linda Jaani t Nõmm abikaasa
5. Nikolai Al-deri p Leisman Seliste preester
6. Martha Leisman abikaasa
7. Georg Leisman tuli tagasi, nähti Selistes
8. Hans Jakobi p Anspal Pootsi kaupmees
9. Lynda Anspal abikaasa
10. Eustaatus Miido kaptenleitnant
11. Klaara-Emilie Miido abikaasa
12. Jüri Miido isa
13. Liina Miido ema
14. Tõnis Miido poeg
15. Henno Miido poeg

24. märtsil 1949.a. küüditatud Seliste valla inimesed

1. Jaan Arro Karuga Aru talust
2. Ann Arro Karuga Aru talust
3. Jüri Taara Peraküla Jüri-Jüri talust
4. Maria Taara Peraküla Jüri-Jüri talust
5. Ella Taara Peraküla Jüri-Jüri talust
6. Adolf Parma Kõpu küla Tõnga talust
7. Ksenia Parma Kõpu küla Tõnga talust
8. Mare Parma Kõpu küla Tõnga talust
9. Selma Parma Kõpu küla Tõnga talust
10. Ilse Parma Kõpu küla Tõnga talust

Sõjakeerises kadunud Seliste valla inimesed

1. Anila Aleksander Karuga küla Suure-Jüri t
2. Anspal Harald Päraküla Killumaa t
3. Iisak Eduard Päraküla Isaki t
4. Jansen Eduard Metsa küla Nõmmukse t
5. Juhansoo Ilmar Päraküla Vahemetsa (Lille) t
6. Kirsimägi Jakob Murru küla Oja t
7. Laan Juhan Seljandi küla Ruusi t

8. Leerima Endel Muuruste küla Maantee t
9. Masso (Jüri) Georgi Võhma küla Võhma t
10. Masso Endel Päraküla Kasemetsa t
11. Masso Jakob Murru küla Loigu t
12. Masso Oskar Murru küla Loigu t
13. Murrusalu Atmar Murru küla Murru t
14. Mägi Elmar Murru küla Kuusiku t
15. Naudi Herman Metsaküla Pupa t
16. Paalberg Herman Murru küla Jakke t Mari p.
17. Paalberg Jakob Metsaküla vaestemajast
18. Pärdi Esper Seljandi küla Kalda t
19. Raist August Murru küla Tani t
20. Silla (Arteemi) Arvi Seljandi küla Silla t
21. Silla Vassiili Seljandi küla Silla t
22. Sopp Helmo-Ernst Metsa küla Leplaane t
23. Sutt Ilmar Vihakse küla Sarja Sepa t
24. Taara (Arteemi) Uku Päraküla Jüri-Jüri t

Seliste vallast Venemaale viidud 1941.a. kutsealused:

1. Kaaberman Oskar Puti küla Sarapuu t
2. Kiigajaan Helmut Vihakse küla Kiiga t
3. Masso Herman Metsaküla Nõmmukse t
4. Merelo Valdur (Herman) Puti küla Puti t
5. Ruusmere Eduard Seljandi küla Piti t
6. Tepper Juhan Päraküla Vanaõue t

Koostanud *Eve Jürgens*
Seliste külast

Laupäeval, 27. märtsil kell 19.00
Seliste kirikus

Tõstamaa Valla küüditatute ja sõjakeerises kadunute
Mälestusmüsteerium ja Jumalateenistus
Läbiviijad Seliste näitetrupp ja
preester Artalion Keskküla

Mälestustahvli avamine

Üritus toetab Tõstamaa Vallavalitsus

Õigeusu koguduste ümberregistreerimine

Armas Tõstamaa valla lehe lugeja. Kui SA oled ristitud õigeusku, siis palun pööra järgnevatele ridadele tähelepanu.

Siin kirjutab Ardalion Keskküla, Pootsi-Kõpu koguduse preester. Selle aasta juulikuuks peab olema lõpetatud Eesti kirikute ja koguduste ümberregistreerimine Siseministeeriumi registrist Justiitsministeeriumi registrisse. See toimub mitte automaatselt ministeeriumide vahelise toiminguna, vaid iga ümberregistreerimist sooviva üksuse poolt esitatavate dokumentide põhjal.

Nii seisab ka Pootsi-Kõpu kogudusel ees ümberregistreerimine.

Et kogudusel saaks olla juriidilise isiku õigusi, peab temasse kuuluma vähemalt 12 tegevliiget, kelle seast saab valida juhatuse ja revisjoni-komisjoni. (Tegevaks peetakse inimest, kes aeg-ajalt kirikus ja armulaual käib ja koguduse elu ka iga-aastase liikmemaksu võrragi toetab.)

Kui Sa tunned endas tahet esivanematest pärandatud kultuuriväärtust ja hingetoidulauda – õigeuskogudust – oma piirkonnas

säilitada ja oled valmis selle heaks ka tegelikult midagi tegema, siis palun tule koguduse koosolekule, kus saame kõigest pikemalt ja põhjalikumalt rääkida ning otsustada.

Tegelikult on Kristuse koguduse elu elamine inimese hingele see, mis ihule igapäevane leib koos juurdekuuluvaga.

Pootsi-Kõpu koguduse koosolek toimub 2. aprillil algusega kell 17.00 Maria talus.

Ülepreester
Ardalion Keskküla

Sport**Vastlapäeval
24.02.2003****SUUSATAMINE 5 km**

1. Raido Valgeväli 16,28
2. Lauri Sahtel 18,05
3. Rain Kaljurand 19,35
4. Alo Adler 20,00
5. Tõnu Reinfeldt 22,24
6. Toivo Tinast 22,26

7. Karl Tilk 25,46
8. Tanel Tinast 26,40
9. Helar Martson 27,04
10. Mart Randmäe 27,59
11. Paul Karotam 30,15
12. Taavi Tõnisson 32,21
13. Paul Tilk 34,02
14. Kaur-Joosep Lomp 37,26
15. Ida Joao 39,04

KELGUTAMINE**NAISED**

1. Moonika Adler
2. Evelyn Liländer
3. Marianne Algeus

MEHED

1. Joel Pulk
2. Lauri Karotam
3. Madis Veskimägi

LUGUPEETUD TERVISEHUVLISED!

7. aprill – ÜLEMAAILMNE TERVISEPÄEV!!

Tänapäeva elu on väga kiire!

Seoses sellega unustame me enda enesetunde ja väljanägemise. Meid ümbritsevad stressid, mis põhjustavad üha rohkem terviseprobleeme.

Seoses tervisepäevaga toimub

laupäeval, 27. märtsil Tõstamaa Rahvamajas

**TERVISLIKU TOITUMISE
SPETSIALISTI LOENG**

Päevakava:

kl. 12.00 – TERVISELOENG

kl. 15.00 – KOSMEETIKALOENG –

kõrgekvaliteediline prantsuse

kosmeetika Dermajetics

kl. 16.30 – TÖÖVESTLUS –

neile, kes soovivad teha põhitöö kõrval lisatööd või

luua oma äri koostöös rahvusvahelise firmaga,

pakkudes teistele inimestele head enesetunnet, head väljanägemist ja normaalkaalu.

Spetsialist tuletaks Teile meelde:

- põhjused, miks meil tekivad terviseprobleemid
- mil moel neist probleemidest vabaneda ilma ravimiteta
- kuidas vältida stresse ja säilitada hea enesetunne, energilisus, nooruslikkus ja töövoime

Samas võimalus ka kontrollida organismi sisemist rasva % jaapani minikompuutri "OMRON'iga".

Soovi korral annan ka individuaalset konsultatsiooni!

Üritus tasuta!

HIIE LUTTER (Kaelep)

Tervisliku toitumise konsultant

Info tel. 5021453 või 6725742

WELLNESS-keskus – hea enesetunne, hea väljanägemine, normaalkaal

Järg loole Seliste hiidnaine – Eerika Leenu

Endel Andrese meenutus.

Algus veebruarikuu lehes 2004.

Peremees, kes lasi endale kaevu puurida, pidi tegema kõigepealt laari õlut ja kümnele mehele tuli päevade jooksul ka süüa pakkuda. Seliste valla

Vihakse külas lasksid enda majapidamisse kaevud puurida jõukamad talud. Antsu talus tuli kaev kohe vett täis, ei lõppenud sealt iialgi. Sepa talus tõusis vesi kohe maapinna piirini ja ei vähenenud enam mitte, tarvita palju tahad. Peetri talu kaevu puuride väljavõtmisel hakkas kaev üle ajama, vesi hakkas merre voolama ja jookseb vist praegugi, kui keegi selle puuraugu otsa lahti võtab. Kahjuks on need talud hävinud. Sellised arteeskaevusid Leenu mere äärde rajaski, seal oli selleks sobiv piirkond. Hiljem lasi Puti Lembit (Palusalu) toru päris puhta maa pinnale, mitte kaevu ja vesi tõusis torus meetri peale. Sinna ta jäi ja seisab praegugi. Aga Vahtriku Andrei oli väga kitsi ja

kokkuhoidliku eluviisiga. Tahtis ka enda majja vett. Olid väga põuased suved, sügised ning talvedki – ikka vedas Andrei Poemurru allika tiigist oma loomadele joogivett. Võite ette kujutada, kuidas Andrei veeveo regi välja nägi 25⁰ kraadise külmaga. Kus üks tilk kukkus, sinna kärn jäi. Andrei tegi laari õlut ja kutsus Leenu ning 10 meest kokku. Leenu lõi jälle puurimispeikli tööle Vahtriku pinnavee kaevu keskele põhja. Puuriti ikka suvel ja kolm pühapäeva järjest kümne mehega. Jõuti juba päris sügavale, aga vett ei tulnud. Väsisid mehed, väsis ka Leenu, sest puur läks sisse lüües nii tihedaks ja raskeks, et enam ei jõutud seda sealt välja tõmmata. (järgneb lk 10)

(algus lk 9)

Ja ei jõutudki, võeti lõpuks suur mutrivõti, löödi ülemised torud otsast lahti ning puurpeikel koos kolmeneljäkümne meetri torudega jäid igavesti Vahtriku talu kaevu põhja, kus nad praegugi veel alles on. Nii läks kolm tegu õlut ja hulka talgulis-tele tehtud kraami vastu maad

Nüüdseks, kui on Vahtrikul päris puurkaev, on selgunud, et kui see puur ei oleks mitte kinni jäänud ja nad oleksid puurinud 45 meetrini, oleks tulnud vastu esimene väiksem veesoon. Vahtriku pinnavee kaev oleks sinna veesoonde tühjaks jooksnud, sest põhjavee tase on Vahtriku kandis maapinnalt mõõtes üheksa meetrit, aga pinnavee kaev oli ainult 4 m sügav. Ühel kuumal suvel oli Andrei peaaegu nädal aega kaevus viludas ja tampis kirkaga järjekindlalt kaevu põhja paest pinnast ja Mari tõmbas iga tunni takka nõoriga välja vaid pool pange savi-kivi segu. Nõnda kõva oli see kaevu põhi! Ka Andrei lõuna saatis Mari pange alla kaevu. Praegu on Vahtrikul 92 m sügav puurkaev ja põhjavee tase maapinnast allapoole mõõtes on üheksa meetri peal. Selline tase on ka Seliste meiereil ja Vinkleri Idal. Tänu Leenu õnnetule puurimisele, et puur põhja kinni jäi, püsib veetase samal kõrgusel.

Aga ega Leenu seda ametit seetõttu ei jättnud, vaid puuris edasi, kes aga tahtis. Seliste ühisveski töötas auruveski jõul ja tarvitas tublisti vett. Veski ette õue peale tehti katla tarvis suur ja lai kivivooderdusega pinnavee kaev. Leenu lõi sinna puurid sisse ja juhtuski see suur õnnetus, et kaev jooksis sorinal tilgatumaks tühjaks. Aga puuritud torus seisis vett küllaldaselt ja sinna pandi käsipump peale. Ruusi Sass palgati alla kaevu, ta pumpas sealt torust käsipumbaga vee katla tarvis üles, siis kui veskis vilja jahvatada taheti. No maailma tülikaim lahendus, mis kole! Kutsuti veski ühistu juhatus kokku ning tehti otsus, ehitada uus kaev veski taha külge. Seal pinnas natuke pehmem ja mullasem. Ühistu raha eest tehti üle 10 m sügavune, raudkividest laotud salvedega võimas kaev. Aga vett oli ikka vähe suure tööstusega veski jaoks. Mis siis ikka, ühistul ju rahvas taga ja raha liikus, mis muud kui

palgata Leenu sinna edasi puurima. Vett peab ju kätte saama, tuleb puurida või Ameerikasse välja! Nii puuriti kaevu põhja juba kolm või neli päeva. Nõoritõmbajad mehed vahetusid tihti, ühistul mehi küllaga võtta. Ka Rõasauna Jaan, juba vana mees, tõmbas nõoripulka teistega koos. Antsupeetri Jäss oli pannud Jaani nõorile aasa sisse ja paberossi koni sinna sisse, et kui Jaan kõvasti tõmbab, läheb koni puruks. Tõmmati seal nõöre kõvasti, sest puur oli juba sügaval maa sees. Töö käis neljandat või viiendat päeva järjest, aga kui mehed suitsutundi tegid, oli Jaani nõoril suitsukoni alles terve. Nõori tõmbajad vahetusid, aga Leenu oli ikka jalgupidi kaevu keskel, risti laua peal ja andis puurile vunki maa põhja. Hoidis kahe käega puuri pulgast kinni ja täie jõuga valu andes! Kas saab vee kätte või ei saa! Aga öeldakse, et raudki väsis, mis seal luust ja lihast inimesest rääkida. Tehti vähem pikem suitsutund, sest nõoritõmbajad tahtsid kodust kaasa võetud leivakotist lõunat näksida. Kõik läksid katlamajja pingi peale istuma. Leenu läks laua äärde tooli peale, istus nii raskelt, et vana tool ragises ja Leenu pea vajus lauale longu. Mehed mõtlesid, et Leenu on kõvasti ära väsinud, las magab. Lõunatund sai läbi, mindi Leenu üle ajama, aga tema oli juba külm. Leenu oli ennast üle pingutanud, juba seitsmekümnendates aastates inimene. Kutsuti kohale politsei, kes konstateeris surma fakti. Pärnust kutsuti politsei poolt kohtu ekspertiisi arst, kes sealsamas veskis Leenu lahkas, et kindlaks teha, et ega ei ole vägivaldne surm. Lahkamisarst nõudis juurde Leenu lähedast sugulast tunnistajaks-manuliseks. Leenu elas Vihakse Eerikal korteris, tal oli kasutada seal üks tagumine kamber, aga ta ei olnud perele sugulaseks. Lõpuks leiti Pärakülalt kauge sugulane, vanapoisist Naudi Andrei, kes enne manuliseks tulemist võttis poest jussi viina sisse.

Leenu kandis terve elu suurt paksu halli kõrti. Ta võeti riidest lahti ja avastati, et tal nii naisterahva tunnused omal kohal olid, aga lisaks tilendas kõhu otsas ka meesterahva riistapuu. Siis tuli ka Andreile meelde, mis kodus kunagi ammu vanemad olid rääkinud – kui Leenu isa ja ema

olid preestri juurde last ristima läinud, küsitud preestrilt nõu kummast nime panna, kas mehe või naise oma. Tsetörkin öelnud sellepeale, et pange nimi selle järgi, kummast ta pissib. Nii saigi ta nimeks Leenu. Mina kuulsin seda lugu Naudi Andrei enda käest.

Leenu oli tõeline kalamees, kalur. Tal oli oma mõrraselts, kõik vanad kõvad räime mõrrapüüdjad. Leenu oli neile kipriks, valis mõrra kohad meres, võttis räime ostjate rahad vastu, maksis kambameestele palgad ning muretses meestele viinakibedatki, kui mehed nõudsid. Räumemõrra meesteks olid Sarapuu Jakob, Nurme Jakob, Sarja Jüri, Eerika Hendrik ja Leenu ise. Paar kevadet ka noorema põlvkonna mehed Käära Juhan ja Aasa Juhan. Ka Käära Juhan rääkis Leenust anekdootlikke lugusid, ta viinavõtmisi ja saagi jagamisi. Leenu oli muidu väga töökas ja rikas vanatüdruk. Suviti, kui päike lõdmas taeva võlvil, tegi Vihakse küla rahvas loomadele heina. Leenu aga ehitas viludas Eerika heinaküünis paati. Raius emapuud, pani paika ja neetis üksipäini paadilaudade needid kinni, nii et terve küla kajas haamrilöökidest. Nii ta töötas üksinda kaks kuud järjekindlalt hommikust õhtuni. Selleks ajaks, kui Eerika rahvas tahtis heina küüni vedada, ajas Leenu uue sõupaadi välja, värvis ja tõrvas korralikult ära ning müüs sügisel Kihnu meestele maha.

Käära talu Juhan Ranniku jutustas:

Oli ilus vaikne ja soe maikuu lõpu päev. Leenu kalandusbrigaad plaanitses laidude alt räumemõrdade väljavõtmist, sest ilmad olid läinud liiga soojaks ja püügilõpp silmaga näha. Kuid esmaspäeva hommikul kamandas Leenu veel mehed laidu alla, ise läks muidugi ka. Ja mis kurat, mõrrad räimi ääreni täis! Kuhu panna? Laaditsid suure paadi piiri pardani kala täis ja põrutatud täie meeskonnaga Waldhofi poole. Paadis olid Nurme Jakob, Sarapuu Jakob, kipper Leenu ja roolis Käära Juhan. Kalakombinaadi kai oli juhtunud räumest täitsa tühi olema, mõtleks milline hiline õnn neile naeratas! Kalast saadi kohe lahti ja Leenule laotud puhas rahahunnik peo peale.

Jürgneb...

TÕSTAMAA VALLA LASTE KEVADLAAGER TULEKUL!

*KUTSUME kõiki meie valla lapsi
koolivaheajal sportlik-kultuurilisse
kevadlaagrisse, mis toimub 25.-26. märtsil
Tõstamaa Rahvamajas.*

LAAGRI eesmärk on **õppida hoidma oma
kodukohta ja avastada uusi huvialasid ning
sisukalt veeta vaba aega.**

TEGEVUSALAD laagris on järgmised:
*spormängud,
käsitöö, muusika, line-tants, peotants, õpetlik
ekskursioon,
video filmimine, kohtumine noorte muusikutega,
teatrikülastus
ning peoõhtu vabalavaga.*

Laagrit toetab Tõstamaa Vallavalitsus ja Eesti
Kultuuriministeerium.

*Laagrisse kogunemine
neljapäeval, 25. märtsil kell 9.00 ja
lõpp reedel, 26. märtsil kell 15.00*

Laagri osavõtumaks lapse kohta 40.- kr.
Registreerida saab kuni 18. märtsini.

*Õnnela Pärnaste
(Infot saab tel. 96 172 või 5236350)*

Pootsi küla lipu konkurss

Kavandid esitada 30. aprilliks Tõstamaa valla-
valitsusse märgusõnaga "Pootsi lipp"

Võitjale auhind!

Info tel. 51 981 389 Reet
52 765 62 Rando

Seliste kalmistul jätkuvad kevadel suured
korrastustööd. Maha võetakse ohtlikke vanu puid
ja metsikuks muutunud hekke. Traktoriga
koristatakse ära prügi ja lehehunnikud, mis on
tekkinud tagumise kiviaia peale. Kellel on
omapoolseid soove ja ettepanekuid, palun
hilisemate arusaamatuste vältimiseks teatada
nendest kalmistuvahile. NB! Vabandame tööde
käigus tekkiva ajutise segaduse pärast!

Kalmistuvahi tel. 44 96 354
Mob. 52 800 86

Seliste küla kutsub!

Pühapäeval, 04. aprillil kell 15.00

Eesti Külade V Maapäev

Muljeid pajatab ja videofilmi vaatamine

Pärnumaa Kodukandist Alex Trope

Seliste Külatuba

Suurel reedel 09. aprillil kell 17.00

Lihavõttepäha jumalateenistus ja kontsert

Seliste kirikus

Pühapäeval, 11. aprillil kell 15.00

"Inimene maal" Lektor Sirje Kauts

Seliste Külatuba

Tõstamaa Rahvamajas saab vaadata
kuni 08. aprillini Tõhela noore kunstniku
Aile Adamsi aktijoonistuste näitust

"ÜRGNE VAJADUS"

KÖÖGIVILJA-, LILLESEEMNETE JA TIPPSIBULATE MÜÜK

*Tõstamaa Rahvamajas
reedel, 19. märtsil kell 12.00 – 15.00*

Lillelaager
(*J. Tomson t. 55563639*)

Lai valik tööriideid, töökindaid, töö- ja
turvajalatseid, kummikuid.

Papiniidu 19, maja 2 II korrusel

Shanghai kaubamaja, tel. 555 71 330

Viru Vara Kinnisvara

Ostab ja võtab müüki kinnistuid, suuremaid
maauksusi ja eramuid. Sobivuse korral kiire
tehing.

Tel. 600 76 08, 56 445 048

Kaljo Kaarus

Pootsi, Lao, Peerni, Kõpu ja Kavaru

KÜLADE KOOSOLEK

toimub 02. aprillil kell 18.00 Pootsi koolimajas.

Ootame rohket osavõttu!

Õnnitleme märtsikuu sünnipäevalapsi!

*Tähtis ei olegi aastate koorem,
tähtis on hing – ja see jäägu nooreks!*

*Tähtis ei olegi aastate lend,
tähtis, et reipana tunneksid end!*

HILDA RING	88
AKSIINE PULK	86
ADA MÄTAS	84
MARTA LEAS	83
LAINA JANSEN	81
ARNOLD RÄHN	81

VOLDEMAR SALUMETS	79
ÕILME ANDRESE	79
SELMA ROOS	78
LEIDA REILENT	78
ASTA ENGLAS	77
LINDA HEINLA	77
LOVIISE TOOTS	75
ENDLA MÄRKSOO	74
HILDA-MARIE OJAMETS	73
ZINAIDA TOHV	73
MEIDA SOOMETS	72

LINDA JÄRVE	72
HELENE KÖSTER	72
TÖNIS VAINULA	72
ENDEL PENJAN	72
GELTRUDA JURJEVA	71
VELLO RANDMÄE	71
HARRI-HERBERT KIIRATS	71
AINO LANKUS	65
UDO RAND	60

Tule Tõstamaa Rahvamajja
Laupäeval, 20. märtsil kell 20.00

KEVADET VASTU VÕTMA

koos ansambliga “M&Õ”

Külas **AMOR GRUPP** –
erootilised show’d

Muusikat teeb ansambel “HABE”

TULE JA NAUDI!
OMA SILM ON KUNINGAS!

Piletid eelmüügis raamatukogus 30 kr.
Samal õhtul 45 kr.

Muusika meid kõiki seob...

Reedel, 19. märtsil kell 12.00

Tõstamaa Rahvamajas

*VIII Tõstamaa valla
laste- ja noorte laulukonkurss*

*Tule kaasa elama, mõõtu võtma ja oma vaimust
üles näitama!*

KOGU-PERE-ETENDUS

Tõstamaa Rahvamaja fuajees

reedel, 26. märtsil kell 14.00

M. Karuso “SÜNNIPÄEV”

*Kilingi-Nõmme näitetrupi esituses
Lavastaja Anne Saar*

Pääse 10.- kr.

Tõstamaa kirikus 21. märtsil kell 14.00

JUMALATEENISTUS

Õp. Tiina Janno

Pühapäeval, 21.märtsil 2004.a
toimuvad algusega kell 10.00

SELISTE KORRASTUSTALGUD

endise vallamaja (sidekontori) hoone ja
bussiootepaviljoni ümbruskonnas

Kohapeal olemas:

Bensiin, õli, värvid, pintslid.

Kaasa võtta võimalusel:

Mootorsaag, käsisaag, kirves, oksakäärid,
hea tuju

Talgulistele soe supp.

Tule kallid naaber ja aita koduküla kaunimaks
muuta!

Teid ette tänades,
MTÜ Seliste Ringkonna Selts

**Tõstamaa
valla
ajaleht**

Toimetus:

Lea Rannik Tõstamaa Raamatukogu
Alo Adler Tallinna Tehnikaülikool
Trükkinud OÜ Hansaprint

tel. 96 184

lea.rannik@mail.ee

tel. 96 231

alo.adler@mail.ee